

1. PROBLEME ORGANIZATORICO-JURIDICE ALE S.S.M.

- 1.1. SSM ca disciplină științifică, obiectul și conținutul ei.
- 1.2. Rolul statului în asigurarea SSM.
- 1.3. Noțiunile de bază ale securității și sănătății în muncă
- 1.4. Instruirea lucrătorilor în domeniul S.S.M.
- 1.5. Elaborarea instrucțiunilor de securitate și sănătate în muncă
- 1.6. Sistemul standardelor în domeniul SSM

1.1. SSM ca disciplină științifică, obiectul și conținutul ei.

Din momentul apariției omului pe teră, permanent trăiește și activează în condiții de influență a pericolelor potențiale, care conduc la traumări, îmbolnăviri profesionale, decese etc., însoțite de pagube sociale și materiale mediului ambiant, societății și statului în ansamblu. Prevenirea pericolelor și protecția omului a permanent a fost și prezintă o problemă actuală și necesară care necesită o abordare imediată.

În acest context asigurarea securității vitalității profesionale reprezintă o problemă prioritară pentru fiecare din noi în parte, societate și stat în ansamblu. Securitate absolută nu există. La orice întreprindere, organizație, instituție, în cadrul oricăror procese persistă anumiți factori periculoși concreți care influențează negativ asupra stării omului în timp și spațiu. Considerăm că nu există persoană care să nu fie afectată de pericole, sau să nu fie supusă acțiunii pericolului.

Protecția de pericole se atinge prin desăvârșirea mijloacelor și obiectelor de protecție, prin utilizarea măsurilor de protecție, deci în sens larg prin studierea și cunoașterea teoriei securității. Securitatea pentru factorul uman este o necesitate vitală. Conform teoriei/piramidei lui Maslow necesitatea în securitate apare imediat după satisfacerea necesităților fiziologice și trecerea de la nivel la nivel se face doar prin asigurarea securității, deaceia necesitatea în securitate persistă pe parcursul întregii vieți.

Problema asigurării securității poate fi soluționată prin educație, prin predarea și învățarea disciplinei SAV. Disciplina dată are scop de a forma la studenți, viitorii ingineri o gândire și o cultură de securitate. Obiectul de studiu îl constituie sistemul „*omul – mașina – obiectul muncii – mediul de producție*”. Între aceste componente există o interacțiune. Dacă unul din aceste componente nu corespunde, deja se poate crea o situație de pericol. Angajatorul prin lege este dator să mențină în vizor starea acestor componente.

Specialiștii de mâine fiind în funcție de conducători vor trebui să se ocupe cu crearea și realizarea măsurilor de reducere a acțiunii acestor factori, cu întrebările de îmbunătățire și menținere permanentă a condițiilor sănătoase de muncă. Realizarea acestui deziderat ar conduce la obținerea unor beneficii sociale manifestate prin:

- Reducerea nivelului traumatizmului de producție;
- Reducerea numărului de îmbolnăviri profesionale;
- Ridicarea disciplinei de muncă;
- Reducerea cheltuielilor direcționate la compensarea pierderilor capacității de muncă temporare sau permanente;
- Reducerea cheltuielilor privind compensarea muncii în condiții grele și foarte grele;
- Reducerea cheltuielilor privind formarea și pregătirea cadrelor

Deasemenea acest aspect conduce la majorarea productivității muncii, la îmbunătățirea calității serviciilor prestate, produselor create, la reducerea sinecostului produselor finite etc. Deci cu toate aceste probleme se ocupă SAV.

Deci SAV reprezintă un sistem de măsuri și mijloace social- economice, organizatorice, tehnice, curative, profilactice care acționează în baza actelor legislative și normative în scopul asigurării și păstrării sănătății, menținerii capacității apte de muncă ale lucrătorului în procesul de muncă.

Scopul disciplinei constă în formarea la viitorii specialiști un complex de competențe privind asigurarea securității și sănătății oamenilor în activitatea profesională.

Sarcinile disciplinei:

- a forma la viitorii ingineri cunoștințe privind bazele științifice ale SSM;
- a forma interesul privind raționalizarea producerii, soluționarea creativă a problemelor de securitate și îmbunătățirea condițiilor de muncă, asigurarea securității la incendiu a întreprinderii;
- a învăța modalitatea de identificare a factorilor de risc, a utiliza diversitatea aparatelor și a dispozitivelor pentru măsurarea parametrilor mediului de muncă, precum și a utiliza în practică documentele normative în domeniul SSM.

În rezultatul studierii disciplinei studenții trebuie:

să cunoască – concepția managementului de stat în domeniul SSM, bazele legislative, organizatorice și ingineresti privind asigurarea condițiilor sănătoase și în deplină siguranță; – sistemul actelor legislative, normativ-tehnice în domeniul SSM; – obligațiunile și drepturile angajatorului și angajaților în domeniul SSM; – responsabilitatea privind nerespectarea cerințelor SSM; – organizarea activității de protecție și prevenire la întreprindere; – factorii de risc, ordinea de realizare a certificării locurilor de muncă; – metodologia cercetării accidentelor de muncă și a îmbolnăvirilor profesionale; – normarea și procedeele de protecție a lucrătorilor de acțiunea factorilor de risc; – măsurile de bază privind asigurarea condițiilor sănătoase de muncă și în deplină siguranță; – mijloacele și procedeele de asigurare a fiabilității funcționării proceselor tehnologice; – măsurile privind acordarea ajutorului prim medical; – măsuri privind asigurarea securității la incendiu și mijloacele tehnice de stingere a incendiilor;

să fie capabil să: – organizeze activități în domeniul SSM; realizeze instruirii cu metode inofensive de muncă; – previzioneze apariția factorilor periculoși și nocivi, analizeze acțiunile lor asupra angajaților, adopte soluții ingineresti privind lichidarea; evalueze riscurile profesionale și condițiile de muncă; aplice în practică a actelor normativ-legislative în domeniul SSM; – elaboreze planuri de prevenire și protecție; – aplice diverse aparate și dispozitive , să efectueze calcule ingineresti privind asigurarea condițiilor de muncă sănătoase și în deplină siguranță; – utilizarea mijloacelor individuale și colective de protecție, acorde ajutor prim medical în cazuri de accidentări.

Disciplina S.A.V. include următoarele compartimente:

- 1) cadrul normativ-legislativ ale S.S.M.;
- 2) igiena industrială și a muncii,
- 3) bazele securității tehnice;
- 4) bazele securității la incendiu și securității ecologice.

În compartimentul întâi se studiază actele legislative și normative în baza cărora se desfășoară activitatea de protecție și prevenire a riscurilor profesionale (constituția, codul muncii, normele și regulile de construcție și de igienă industrială, regulile reglementează activitatea de protecție și prevenire a riscurilor profesionale la locurile de muncă, regulile și normele de S.S.M pentru femei, tineret și persoanele cu capacitate redusă de muncă, regulile ce reglementează activitatea organelor de supraveghere și control în domeniul S.S.M, normele care prevăd responsabilitatea pentru încălcarea legislație și a actelor normative de S.S.M.).

În compartimentul doi se studiază noxele de producție (substanțele chimice nocive, zgomotul, vibrația, radiațiile electromagnetice și ionizante etc.), metodele și mijloacele de protecție

impotriva influenței negative a noxelor, precum și instalațiile și sistemele tehnico-sanitare care asigură crearea condițiilor confortabile pentru o muncă înalt productivă (instalații de iluminat, sisteme de încălzire, de ventilație, de climatizare și ionizare a aerului etc.).

În compartimentul trei se studiază regulile de securitate la diverse lucrări în domeniul ingineriei, la exploatarea vaselor ce funcționează sub presiune, electrosecuritatea, la lucrările în instalațiile electrice, la lucrările de construcții montare și exploatarea a sistemelor ingineresti, alte aspecte concrete specifice specialității date.

În compartimentul patru (securitatea la incendiu) sunt studiate proprietățile materialelor și substanțelor privind pericolul de explozie-incendiu și de incendiu, cauzele care pot provoca incendii și explozii, clasificarea încăperilor și industriilor conform pericolului de explozie-incendiu și de incendiu, rezistența la foc (RF) a elementelor de construcții și măsurile de sporire a gradului de RF, mijloacele de stingere cu divers efect stingător, inclusiv mijloacele primare de intervenție, protecția oamenilor în caz de incendiu, măsurile de profilaxie a incendiilor și exploziilor, precum și un șir de alte probleme ce țin de prevenirea și lichidarea cu succes a incendiilor și a urmărilor acestora.

1.2. Rolul statului în asigurarea SSM.

Pentru a asigura un nivel înalt de securitate în societate, la nivel de întreprindere, organizație sau individual statul se implică activ. Statul asigură segmentul SAV la nivel legislativ, economic, de control, organizațional și științific.

Nivelul legislativ se asigură prin elaborarea, aprobarea și coordonarea diferitor legi, standarde, hotărâri, instrucțiuni, reguli și regulamente etc.

Nivelul economic se asigură prin prevederea resurselor financiare direcționate strict pentru măsurile de îmbunătățire a condițiilor de muncă. Folosirea acestor resurse pentru alte direcții este categoric strict interzisă.

Nivelul de control și supraveghere se asigură prin crearea și inspectoratelor de profil și agențiilor de supraveghere tehnică (securitatea industrială, siguranța ocupațională, securitatea energetică etc.) și realizarea unei supravegheri conforme și a unui control riguros în domeniul dat.

Nivelul organizatoric se realizează prin obligativitatea formării la întreprinderi, organizații și instituții a serviciilor interne și externe de protecție și prevenire. La întreprinderile cu un număr sub 50 persoane, atribuțiile în domeniul SSM pot fi îndeplinite de către conducătorul întreprinderii sau altă persoană împuternicită numită prin ordin din cadrul întreprinderii sau din exterior. La întreprinderile cu un număr mai mare de 400 persoane trebuie să fie organizată un serviciu de protecție și prevenire (secție SSM și punct medical).

Nivelul științific se manifestă prin automatizarea, tehnologizarea proceselor tehnologice, prin cercetările în domeniul dat și identificarea noilor factori de risc etc.

1.3. Noțiunile de bază ale securității și sănătății în muncă

În contextul Legii SSM, nr. 186-XVI din iulie 2008, în art. 1 sunt stabilite și descrise noțiunile principale, fiind utilizate ca definiții standard în toate actele normative, care derivă din prezenta lege. Așadar aceste noțiuni semnifică următoarele:

- *angajator* – orice persoană fizică sau juridică care este titularul unui raport de muncă cu lucrătorul și care poartă răspundere pentru unitatea respectivă;
- *lucrător* – orice persoană încadrată în muncă, în condițiile legii, de către un angajator, inclusiv stagiarii și ucenicii;

- *loc de muncă* – loc destinat să adăpostească posturi de lucru în clădirea unității și orice alt loc din interiorul unității la care lucrătorul are acces în timpul executării sarcinilor sale de lucru;
- *echipament de lucru* – orice mașină, aparat, unealtă sau instalație folosită la locul de muncă;
- *echipament individual de protecție* – orice echipament destinat să fie purtat sau ținut de lucrător pentru a-l proteja împotriva unuia sau mai multor riscuri ce ar putea să-i pună în pericol securitatea și sănătatea la locul de muncă, precum și orice supliment sau accesoriu proiectat în acest scop;
- *lucrător desemnat* – orice lucrător desemnat de angajator pentru a se ocupa de activitățile de protecție și prevenire a riscurilor profesionale din unitate;
- *mediu de lucru* – totalitatea condițiilor fizice, chimice, biologice și psihosociale în care lucrătorul își desfășoară activitatea;
- *mijloace de producție* – totalitatea clădirilor și altor construcții, echipamentelor de lucru, echipamentelor individuale de protecție, materiei prime, produselor intermediare etc., utilizate în procesul de producere a bunurilor materiale;
- *prevenire* – ansamblu de dispoziții sau măsuri, adoptate ori planificate la toate etapele de lucru din unitate, pentru a preveni sau a reduce riscurile profesionale;
- *reprezentant al lucrătorilor cu răspunderi specifice în domeniul securității și sănătății în muncă* – orice persoană aleasă, selectată sau desemnată de lucrători pentru a-i reprezenta în problemele referitoare la securitatea și sănătatea lor la locul de muncă, denumită în continuare reprezentant al lucrătorilor;
- *risc profesional (risc de accidentare sau de îmbolnăvire profesională)* – combinație între probabilitatea și gravitatea unei posibile leziuni sau afectări a sănătății într-o situație periculoasă;
- *pericol de producție* – posibilitatea acțiunii factorilor nocivi și periculoși de producție asupra lucrătorilor;
- *traumatism de producție* – fenomenul caracterizat de ansamblul accidentelor de muncă într-o anumită perioadă de timp;
- *boală profesională* – boala cauzată de acțiunea factorilor nocivi asupra lucrătorului;
- *sarcină de muncă* – totalitatea operațiilor de muncă pe care executantul (lucrătorul) trebuie să le efectueze, în anumite condiții date, pentru realizarea scopului activității de muncă;
- *tehnica securității (corect: securitate tehnică)* – ansamblu de măsuri organizatorice și mijloace tehnice de prevenire a acțiunii factorilor periculoși asupra lucrătorilor;
- *igiena industrială* – ansamblu de măsuri și mijloace organizatorice, igienice și sanitaro-tehnice care exclud acțiunea factorilor nocivi de producție asupra lucrătorilor;
- *securitate la incendiu* – ansamblu (complex) de măsuri organizatorice, tehnice, de informare etc. Prin care se exclude posibilitatea izbucnirii incendiului și exploziei, iar în cazul acestora se preîntâmpină acțiunea factorilor periculoși și nocivi ai incendiului și exploziei asupra oamenilor, se asigură protecția bunurilor materiale și stingerea eficientă a incendiului;
- *serviciu intern de protecție și prevenire* – compartiment distinct, aflat în subordinea directă a angajatorului, pentru efectuarea activităților de protecție și prevenire.

1.4. Instruirea lucrătorilor în domeniul S.S.M.

Instruirea lucrătorilor în domeniul S.S.M. se efectuează din mijloacele unității, în timpul programului de lucru, în interiorul sau în afara unității. Perioada în care se desfășoară instruirea lucrătorilor în domeniul S.S.M. este considerată timp de muncă. Angajatorul va asigura condiții egale atât pentru femei, cât și pentru bărbați în cadrul instruirii în domeniul S.S.M.

Instruirea lucrătorilor în domeniul S.S.M. cuprinde următoarele faze:

- 1) instruirea la angajare:
  - a) instruirea introductiv-generală;
  - b) instruirea la locul de muncă;
- 2) instruirea periodică.

Fiecare angajator are obligația să asigure baza materială corespunzătoare unei instruiți adecvate. Durata fiecărei faze de instruire depinde de specificul activității economice și de riscurile profesionale, precum și de activitățile de protecție și prevenire la nivelul unității, care va fi nu mai mică de 1 oră.

Rezultatul instruiți lucrătorilor în domeniul S.S.M. se consemnează, în mod obligatoriu, în Fișa personală de instruire în domeniul S.S.M. (*Anexa 1*) După finalizarea instruiți, Fișa personală de instruire în domeniul S.S.M. se semnează de către lucrătorul instruit și de către persoana care a efectuat instruirea și a verificat cunoștințele.

Pentru lucrătorii altor unități, care desfășoară activități pe bază de contract de prestări servicii în unitatea unui alt angajator, angajatorul beneficiar de servicii va asigura instruirea lucrătorilor privind activitățile specifice unității respective, riscurile pentru S.S.M. și măsurile de protecție și prevenire la nivelul unității, care se va consemna în Fișa colectivă de instruire în domeniul S.S.M. (*Anexa 2*). Fișa colectivă de instruire în domeniul S.S.M. se întocmește în două exemplare, dintre care un exemplar se va păstra de către angajator/lucrătorul desemnat/serviciu intern de prevenire și protecție, care a efectuat instruirea, iar un exemplar – de către angajatorul lucrătorilor instruiți.

Instruirea introductiv-generală se realizează pentru:

- 1) toate persoanele care solicită angajarea în câmpul muncii;
- 2) stagiarii și ucenicii.

Scopul instruiți introductiv-generale este de a informa despre activitățile specifice unității respective, riscurile pentru S.S.M., precum și despre măsurile de protecție și prevenire la nivelul unității.

Instruirea introductiv-generală se efectuează de către:

- 1) angajatorul care și-a asumat atribuțiile lucrătorului desemnat;
- 2) lucrătorul desemnat;
- 3) un lucrător al serviciului intern de protecție și prevenire;
- 4) serviciul extern de protecție și prevenire.

Instruirea introductiv-generală va cuprinde cel puțin următoarele:

- 1) actele normative naționale de S.S.M.;
- 2) consecințele posibile ale necunoașterii și nerespectării actelor normative de S.S.M.;
- 3) riscurile profesionale specifice unității;
- 4) măsurile la nivelul unității privind stingerea incendiilor, evacuarea lucrătorilor în cazul unui pericol grav și imediat și acordarea primului ajutor în caz de accidentare în muncă.

Instruirea introductiv-generală va finaliza cu verificarea cunoștințelor însușite de cei instruiți, care se va efectua de către lucrătorul desemnat/lucrătorul serviciului intern de protecție și prevenire/lucrătorul serviciului extern de protecție și prevenire.

Lucrătorul desemnat/lucrătorul serviciului intern de protecție și prevenire/lucrătorul serviciului extern de protecție și prevenire, în raport cu rezultatul verificării cunoștințelor, face propuneri angajatorului referitor la angajarea sau neangajarea persoanelor respective.

Instruirea muncitorilor la locul de muncă se efectuează de către conducătorul locului de muncă pe baza informațiilor și instrucțiunilor de S.S.M., după instruirea introductiv-generală. Scopul

instruirii la locul de muncă este prezentarea riscurilor profesionale, precum și măsurile de protecție și prevenire la nivelul fiecărui loc de muncă și/sau post de lucru.

Instruirea la locul de muncă va cuprinde cel puțin următoarele:

- 1) informațiile privind riscurile profesionale specifice locului de muncă și/sau postului de lucru;
- 2) dispozițiile instrucțiunilor de S.S.M. elaborate pentru locul de muncă și/sau postul de lucru;
- 3) măsurile la nivelul locului de muncă și/sau postului de lucru privind stingerea incendiilor și evacuarea lucrătorilor în cazul unui pericol grav și imediat;
- 4) dispozițiile instrucțiunilor privind acordarea primului ajutor în caz de accidentare în muncă;
- 5) demonstrații practice privind lucrul pe care muncitorul îl va desfășura, precum și exerciții practice privind utilizarea echipamentului individual de protecție, a mijloacelor de alarmare, de intervenție, de evacuare și de prim ajutor în caz de accidentare în muncă.

Angajatul va fi admis la lucrul de sine stătător numai după verificarea cunoștințelor lui de către conducătorul locului de muncă și consemnarea acestui fapt în Fișa personală de instruire în domeniul S.S.M.

Instruirea periodică a angajatului se efectuează de către conducătorul locului de muncă pe baza informațiilor și instrucțiunilor de S.S.M., având drept scop reîmprospătarea și actualizarea cunoștințelor în domeniul S.S.M.

Intervalul dintre două instruirii periodice va fi stabilit de angajator, în funcție de condițiile locului de muncă și/sau ale postului de lucru, care nu va fi mai mare de 6 luni.

Instruirea periodică se efectuează și în următoarele cazuri:

- 1) când muncitorul a lipsit de la lucru peste 30 de zile calendaristice;
- 2) când au fost operate modificări în instrucțiunile de S.S.M.;
- 3) în urma încălcării de către muncitor a instrucțiunilor de S.S.M.;
- 4) la reluarea activității după accidentul de muncă suferit de către muncitor;
- 5) la executarea unor lucrări ocazionale sau speciale, care nu fac parte din procesul de muncă obișnuit al muncitorului;
- 6) la lichidarea consecințelor avariilor, calamităților etc.;
- 7) la efectuarea lucrărilor pentru care se perfectează un bon de lucru – permis;
- 8) la introducerea unui nou echipament de lucru sau a unor modificări ale echipamentului de lucru existent;
- 9) la introducerea oricărei tehnologii noi sau a unor proceduri noi de lucru;
- 10) la modificarea tehnologiilor existente sau procedurilor de lucru;
- 11) la schimbarea locului de muncă, postului de lucru sau a lucrului în cadrul unității.

Angajatul va putea să-și continue lucrul de sine stătător numai după verificarea cunoștințelor lui de către conducătorul locului de muncă și consemnarea acestui fapt în Fișa personală de instruire în domeniul S.S.M.

Instruirea conducătorilor unităților, conducătorilor locurilor de muncă, specialiștilor, lucrătorilor desemnați și reprezentanților lucrătorilor cu răspunderi specifice în domeniul securității și sănătății în muncă în conformitate cu articolul 17 alin. (7) din Legea S.S.M., se efectuează imediat după numirea lor în funcțiile respective și, periodic, cel puțin o dată în 24 luni, la cursuri de instruire realizate de servicii externe de protecție și prevenire.

Conducătorii unităților care nu și-au asumat atribuțiile lucrătorilor desemnați, conducătorii locurilor de muncă, specialiștii și reprezentanții lucrătorilor cu răspunderi specifice în domeniul S.S.M. vor urma cursul de instruire în domeniul S.S.M., cu conținut minim și o durată de cel puțin 8 ore.

Conținutul minim al programei de 8 ore constituie: 1. Actele normative de 7rofession și sănătate în muncă. 2. Răspunderea pentru încălcarea actelor normative de 7rofession și sănătate în muncă. 3. Noțiuni generale despre factorii de risc 7rofessional. 4. Noțiuni generale despre evaluarea riscurilor profesionale. 5. Acordarea primului ajutor în caz de accidentare în muncă.

Conducătorii unităților care și-au asumat atribuțiile lucrătorilor desemnați și lucrătorii desemnați trebuie să urmeze cursul de instruire în domeniul S.S.M. cu conținut minim și durata de cel puțin 40 ore. Cursul dat trebuie să conțină:

1. Actele normative de securitate și sănătate în muncă.
2. Răspunderea pentru încălcarea actelor normative de securitate și sănătate în muncă.
3. Organizarea și desfășurarea activităților de protecție a lucrătorilor la locul de muncă și prevenire a riscurilor profesionale.
4. Factorii de risc profesional.
5. Metodele de evaluare a riscurilor profesionale.
6. Prevenirea riscurilor profesionale.
7. Acordarea primului ajutor în caz de accidentare în muncă.

Cursurile de instruire în domeniul S.S.M. vor finaliza cu verificarea cunoștințelor însușite, rezultatele cărora vor fi consemnate într-un proces-verbal, care se va păstra la serviciul extern de protecție și prevenire cel puțin 24 luni de la data absolvirii cursului de instruire. Absolvirea cursurilor de instruire în domeniul S.S.M. se va atesta prin certificate de absolvire, eliberate de serviciile externe de protecție și prevenire (Centre de instruire).

1.5. Elaborarea instrucțiunilor de 7ecuritate și sănătate în muncă

Conform Regulamentului privind modul de organizare a activităților de protecție alucrătorilor la locul de muncă și prevenire a riscurilor profesionale aprobat prin HG nr. 95 din 05.02.2009 instrucțiunile se elaborează pentru toate ocupațiile și lucrările desfășurate în întreprindere, ținând seama de particularitățile acestora și ale locurilor de muncă/posturilor de lucru, și se perfectează conform cerințelor din regulamentul de instruire. Textul instrucțiunilor se va constitui din cerințe laconice, distincte, care vor exclude interpretări diverse. Cerințele instrucțiunilor vor fi expuse în consecutivitate conformă desfășurării procesului de muncă și vor fi formulate pe baza actelor normative de 7ecuritate și sănătate în muncă, instrucțiunilor de utilizare a echipamentelor de lucru și a echipamentelor de protecție emise de producător, precum și pe baza documentației tehnologice. Instrucțiunile vor fi reexamine în următoarele cazuri:

- 1) la apariția unor noi acte normative de 7ecuritate și sănătate în muncă;
- 2) la modificarea procesului tehnologic, schimbarea condițiilor de lucru, utilizarea echipamentelor de lucru noi;
- 3) la apariția unor situații de avarie sau în urma unui accident de muncă produs din cauza imperfecțiunii instrucțiunilor. Instrucțiunile se înregistrează într-un registru cusut, numerotat și sigilat unde se indică numărul instrucțiunii, denumirea instrucțiunii, data și numărul de înregistrare, numele și prenumele persoanei responsabile. Instrucțiunile se multiplică într-un număr necesar și se acordă angajaților sub semnătură conform fișei individuale în domeniul SSM.

Fiecărei instrucțiuni i se dă un număr de înregistrare și se aplică o abreviere. În denumirea instrucțiunii în domeniul SSM compact se indică pentru care profesii, genuri de lucrări. Cerințele de securitate sunt descrise în corespundere cu succesiunea proceselor tehnologice și cu evidența condițiilor în care se realizează sarcina.

Instrucțiunile sunt structurate în 5 compartimente:

1. În capitolul ”**Cerințe generale de Securitate și sănătate în muncă**” se descriu cerințele de Securitate privind accesul personalului cu evidența vârstei, genului, starea sănătății, nivelul necesar de calificare, instruirea în domeniul SSM, controlul cunoștințelor, obligațiunile personalului privind cerințele în domeniul SSM, regulile de comportare la întreprindere, în încăperile ei, regulile de folosire a mijloacelor individuale și colective de protecție, cerințe privind igiena muncii și personale, reguli privind acordarea ajutorului prim medical, nomenclatura factorilor de risc specifici locului de muncă care pot influența asupra angajaților, responsabilitatea de încălcările și de nerespectarea cerințelor instrucțiunilor în domeniul SSM.

2. În capitolul ”**Cerințe de Securitate și sănătate în muncă la începutul lucrului**” se descriu ordinea verificării stării mijloacelor individuale de protecție și aplicării lor, pregătirea locului de muncă, controlul stării utilajului și altor instrumente, eficacitatea funcționării sistemelor de ventilare, a sistemului de iluminare etc.

3. În capitolul ”**Cerințe de Securitate și sănătate în muncă în timpul lucrului**” se descriu procedeele de îndeplinire în siguranță a lucrărilor, utilizarea dispozitivelor tehnologice, a instrumentelor și alte articole, cerințe de Securitate privind modul de comportare cu materialele inițiale, metodele și procedeele de exploatare inofensivă a mijloacelor de transport, cerințe privind menținerea locului de muncă, cerințele și măsurile de Securitate concrete la îndeplinirea funcției date etc.).

4. În capitolul ”**Cerințe de Securitate și sănătate în muncă în cazuri de urgențe**” (se descriu particularitățile acțiunilor în diverse situații de forță majoră posibile în activitatea dată), factorii care pot provoca astfel de situații și acțiunile concrete în aceste situații.

5. În capitolul ”**Cerințe de Securitate și sănătate în muncă la terminarea lucrului**” se descriu cerințele de Securitate la sfârșitul lucrului, aspectele la ce trebuie să se acorde atenție etc.).

Instrucțiunile funcționale în domeniul SSM pentru personalul cu funcții, administrative sunt elaborate de către persoana desemnată în domeniul SSM, iar instrucțiunile proprii în domeniul SSM pentru profesii, lucrări în domeniul SSM sunt elaborate de către conducătorul locului de muncă, șefii de secții și lucrări. Persoana desemnată în domeniul SSM doar coordonează aceste activități și acordă ajutor metodologic la elaborare.

1.6. Sistemul standardelor în domeniul SSM

Standardul reprezintă un document elaborat în procesul de standardizare pe baza acordului a mai mulți actori de normare tehnică și standardizare. După nivelul aplicării deosebim:

1. Standarde internaționale și standarde naționale în domeniul SSM, coduri practice și norme în construcții NCM (pentru diverse domenii).

2. Standarde pe domenii - Norme și reguli de securitate pe domenii NRS (exploatarea vaselor sub presiune, exploatarea sistemelor de gaze, exploatarea clădirilor, sistemelor inginerești etc.), norme igienice de evaluare a condițiilor de muncă, instrucțiuni și documente normative (pe domenii) etc.

4. Standarde locale - pentru întreprinderi, procese, acorduri pe SSM, instrucțiuni tehnologice, instrucțiuni în domeniul SSM pentru diverse profesii și lucrări, operații etc.

Standardele locale se elaborează concret pentru întreprinderea dată și are aria de influență numai asupra acestei întreprinderi. În scopul elaborării unui complex unic de documente normativ-tehnice privind asigurarea condițiilor sănătoase de muncă s-a elaborat sistemul de standarde unificat în domeniul SSM sub numărul 12, deci STAS 12.0.001-82 ”Sistemul de standarde de securitate a muncii. Prevederi generale” – reprezintă un complex de standarde de interacțiune reciprocă ce conțin cerințe, norme și reguli privind asigurarea securității, păstrării sănătății și capacității de muncă în procesul de muncă.

Sistemul include următoarele subsisteme:

0 – standarde metodologic organizatorice, care stabilesc bazele metodologic organizatorice în domeniul securității muncii, cerințe privind organizarea lucrărilor privind asigurarea personalului a securității (instruire, atestarea personalului, metodele de evaluare a nivelului SSM etc.);

1 – standarde privind cerințele și normele pe genuri de factori de risc, care stabilesc cerințe concrete pe genuri de risc, limitele admisibile, caracteristicile, metodele de control a parametrilor de normare și caracteristicile factorilor de risc, metodele de protecție a angajaților de factorii de risc;

2 – standarde privind cerințele de securitate și sănătate în muncă, care stabilesc cerințele de bază de securitate față de utilajul tehnologic, cerințe de securitate față de grupe concrete produceri, metode de control a cerințelor de securitate требований безопасности;

3 – standardele privind cerințele de securitate față de procesele tehnologice, cerințe de securitate față de unele grupe, genuri de procese tehnologice, metode de control privind realizarea cerințelor de securitate;

4 – standarde privind cerințele de securitate față de mijloacele de protecție a lucrătorilor, care stabilesc cerințe concrete în raport cu clasele, genurile și categoriile mijloacelor de protecție, metodele de control și de evaluare a mijloacelor de protecție, clasificarea mijloacelor de protecție;

Actualmente în RM în afară de aceste standarde sunt peste 600 de norme și reguli, considerate ca substandarde, precum:

1. NCM A.08.02:2014 ”Securitatea și sănătatea în muncă în construcții” în care sunt descrise măsurile de securitate și sănătate în muncă la lucrările în construcții și instalații.

2. NCM E.03.02-2014 ”Protecția împotriva incendiilor a clădirilor și instalațiilor”.

3. NCM E.03.04-2004 ”Determinarea categoriilor de pericol de explozie-incendiu și de incendiu a încăperilor și clădirilor”.

Deasemenea sistemul de management al securității și sănătății în muncă. OHSAS 18001:2007. Acest standard prevede un complex de cerințe care asigură o securitate continuă și sănătate în muncă.

